

Հաստատում եմ

Տնօրեն՝

01.09.2023թ.

Ե. Տողանյան

Ստուգված է

Տարրական մ/մ

Նախագահ՝

Կ. Զիրովսյան

Երևանի Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի թ.57 հիմնական դպրոց

**2023-2024 ուստարի
Ես և շրջակա աշխարհի
թեմատիկ պլանավորում**

Դասարան՝ 4-րդ

Ուսուցիչներ՝ Ա. Հովհաննիսյան

Տ. Աբրահամյան

Ես և շրջակա աշխարհը

4-րդ դասարան

Շաբաթական 2 ժամ

Տարեկան 68 ժամ

Դասագրքի հեղինակներ՝ Ա. Հովսեփյան, Գ. Հովհաննիսյան, Ն. Տոդանյան, Լ. Ավագյան

Ժամ	Էջ	Թեմա Երկրագնդի բնությունը
Նպատակ		<ul style="list-style-type: none"> • Ամրապնդել ջրի կարևորության գաղափարը՝ տարբերելով մաքուր և աղտոտված ջուրը՝ նշելով, թե ինչու է աղտոտված ջուրը վնասակար բույսերի, կենդանիների և մարդկանց համար: • Բացատրել, որ կենդանիները և բույսերը ինչպես են ստանում իրենց սնունդը: • Ամրապնդել Երկրի պտույտի և դրանով պայմանավորված պարբերական փոփոխությունների մասին: • Նախնական գիտելիքներ ձևավորել մթնոլորտի և դրա նշանակության շուրջ: • Ծանոթացնել երկրի գնդաձև մոդելին, գլոբուսին և քարտեզին՝ ցույց տալով մայրցամաքներն ու օվկիանոսները: • Նախնական գիտելիքներ ձևավորել հողի կազմության, երկրի մակերևույթի հիմնական ձևերի, ռելիեֆի տարբեր ձևերի շուրջ:
Վերջնարդյունքներ		<ul style="list-style-type: none"> • Նկարագրի Արեգակնային համակարգը՝ մոլորակները, Երկիրը, լուսինը, դիտարկի Արեգակի լույսը, ջերմությունը՝ որպես Երկրի վրա կյանքի պահպանման կարևորագույն գործոն: • Բացատրի, որ երկրագունդը շրջապատված է մթնոլորտով և ներկայացնի, թե ինչ կենսական նշանակությունը ունի այն : • Գլոբուսի և քարտեզի վրա ցույց տա մայրցամաքներն ու օվկիանոսները: • Տարբերակի երկրի մակերևույթի հիմնական ձևերը, նկարագրի իր շրջապատի ռելիեֆի տարբեր ձևերը՝ տափարակ, բլուր, սար, լեռ, գետ, լիճ, ծով: • Նկարագրել, որ բնության մեջ կենդանիներն ու բույսերը դասակարգվում են ըստ տարբեր

		<p>բնութագրերի, բերել տարբեր դասակարգումների օրինակներ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դիտարկել և նկարագրել բույսերի հիմնական մասերը, աճի գործընթացը, կյանքի համար անհրաժեշտ պայմանները: • Բացատրել, թե մարդը, կենդանիները, բույսերը որտեղից են ստանում իրենց սնունդը, սնման շղթաների օրինակներ բերել: • Բնութագրել անկենդան բնությունը՝ որպես կենդանիների, բույսերի և մարդկանց բնակության միջավայր: • Ներկայացնել ջրի կենսական նշանակությունը, ջրի պաշարների սահմանափակությունը, ջրի տնտեսման անհրաժեշտությունը: • Ներկայացնել մարդու գործունեության ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մեկնաբանել բնության աղտոտվածության և առողջության միջև կապը: • Բացատրել, թե ինչու է աղտոտված ջուրը վնասակար կենդանի օրգանիզմների համար:
1	3	Դաս 1 Երկիրը մեր բնդհանուր տունն է
1	5	Դաս 2 Մեր մոլորակի բնության բազմազանությունը
1	7	Դաս 3 Մայրցամաքներ և օվկիանոսներ
1	12	Դաս 4 Հարթավայրեր, բլուրներ, լեռներ
1	14	Դաս 5 Երկրի օդային հագուստը:
1	17	Դաս 6 Օդը պետք է մաքուր լինի
1	19	Դաս 7 Մեզ սնող հողը
1	23	Դաս 8-9 Ջուրը բնության մեջ
1	28	Դաս 10 Աղբյուր, գետ, լիճ
1	31	Դաս 11 Ջուրը պետք է մաքուր լինի
1	33	Դաս 12 Ապարներ և օգտակար հանածոներ
1	36	Դաս 13 Երկրագնդի բույսերն ու կենդանիները
1	39	Դաս 14 Փոխադարձ կապերը բնության մեջ:
1		Դաս 15 Թեմայի ամփոփում: Կրկնություն
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
		Թեմա՝ Մեզ շրջապատող մարմինները և նյութերը
Նպատակ		<ul style="list-style-type: none"> • Պատկերացում տալ այն մասին, որ բոլոր մարմիններն ու նյութերը կազմված են մասնիկներից, որոնք անընդհատ գտնվում են շարժման և փոխազդեցության մեջ:

		<ul style="list-style-type: none"> • Ամրապնդել գիտելիքը պինդ, հեղուկ, գազային նյութերի մասին: • Ջարգացնել չափումներ կատարելու հմտությունները: • Բացատրել մեծությունների չափման միավորների միջև եղած առնչությունները:
Վերջնարդյունքներ		<ul style="list-style-type: none"> • Բացատրել ինչ են մարմինները, նյութերը, դրանց կազմությունը: • Դասակարգել շրջապատում եղած նյութերը՝ պինդ, հեղուկ, գազային: • Ներկայացնել, որ ջուր միակ նյութն է, որ բնության մեջ հանդիպում է երեք վիճակներում: • Թվարկել մեծությունները, չափման միավորները և գտնել դրանց միջև եղած առնչությունները: • Ներկայացնել նյութերի բազմազանությունը և դրանց բնորոշող հատկանիշները: • Բացատրել, որ տաք և սառը մարմինները միմյանցից տարբերվում են ջերմաստիճանով:
1	44	Դաս 16 Մարմիններ, նյութեր, մասնիկներ
1	46	Դաս 17 Նյութերի բազմազանությունը:
1	49	Դաս 18 Ջերմաստիճան : Ջերմաչափ
1	52	Դաս 19 Չափում և չափման միավորներ
		Թեմա՝ Բնությունը և մարդը
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Նախնական գիտելիքներով ապահովել մարդու և շրջակա միջավայրի փոխազդեցության և իր կյանքում բնության դերի մասին: • Օրինակների միջոցով բացատրել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա: • Ձևավորել տարրական պատկերացումներ տնտեսության և դրա ճյուղերի մասին: • Օգնել կազմել անձնական բյուջե, գաղափար ունենալ ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին, բացատրել բարիք-փող-բարիք շղթան, կազմել անձնական բյուջե: • Ծանոթացնել բնությանը նվիրված ստեղծագործություններին:
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Մեկնաբանել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա, օրինակ աղբ, գետերի աղտոտվածություն թափոնների արտանետում:

		<ul style="list-style-type: none"> • Թվել տնտեսության ճյուղերը և բնորոշել դրանք: • Բացատրել աշխատանք, արհեստ, ապրանքափոխանակություն հասկացությունները, դրանց առաջացումը: • Մեկնաբանել հնում գործածվող արհեստների անհետացման և նորերի առաջացման պատճառները: • Նշել ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին, բացատրել բարիք-փող-բարիք շղթան: • Կարողանալ կազմել անձնական բյուջե:
1	56	Դաս 20 Աշխատանք և մասնագիտություն
1	59	Դաս 21 Տնտեսության առաջացումը
1	61	Դաս 22 Մարդը բնության մասնիկն է
1	63	Դաս 23 Ինչո՞ւ և ինչպե՞ս է մարդը վերափոխում շրջակա աշխարհը
1	66	Դաս 24 Արդյունաբերություն
1	71	Դաս 25 Գյուղատնտեսություն
1	75	Դաս 26 Տրանսպորտ
1	78	Դաս 27 Ի՞նչ է փողը
1	81	Դաս 28 Ինչպես փրկել երկրագնդի բնությունը
1	85	Դաս 29 Բնությունը մարդու ստեղծագործություններում
1	88	Դաս 30 Թեմայի ամփոփում: Կրկնություն
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
		Թեմա՝ Մեր հայրենիքը
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Օգնել ընդլայնել գիտելիքները Հայաստանի խորհրդանիշների, բնաշխարհի, քայաքների և գյուղերի բնակիչների, պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: • Ձևավորել սեր և պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստել հայ ինքնության ձևավորմանը:
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Ճանաչել և նկարագրել ՀՀ պետական խորհրդանիշները: • Ճանաչել հայ ժողովրդի ամենահայտնի գործիչներին՝ գրողներ, գիտնականներ, նկարիչներ, ճարտարապետներ, երաժիշտներ, ազգային հերոսներ և այլ: • Մեկնաբանել, թե ինչ պարտավորություններ ունեն երկրի բոլոր քաղաքացիները իրենց հայրենիքի հանդեպ: • Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ն, ՀՀ վարչական մարզերը և մարզկենտրոնները:

		<ul style="list-style-type: none"> • Թվարկել ՀՀ մեծ քաղաքները, գետերը, լճերն ու լեռները, նկարագրել Հայաստանի բնաշխարհը, թվարկել բնության արգելոցները: • Բնութագրծել հայրենիքը սիրող, խնայող և պատասխանատու վարքագիծ ունեցող քաղաքացուն, թվարկել որակները և թե ինչպես կարող են իրենք էլ նման քաղաքացի լինել:
1	89	Դաս 31 Հայաստանն իմ հայրենիքն է Հայաստանի Հանրապետություն
1	91	Դաս 32 ՀՀ մարզերն ու քաղաքները
2	94	Դաս 33 Մեր պետականության խորհրդանիշները
1	97	Դաս 34 Մեր ազգային պետական տոները
1	100	Դաս 35 Մեր հայրենիքի անցյալն ու ներկան: Տարիների հաշվումը պատմության մեջ
2	102	Դաս 36 Նշանավոր գործիչներ և իրադարձություններ
2	105	Դաս 37 Մշակութային արժեքներ
1	108	Դաս 38 Մարզական նվաճումներ
1	112	Դաս 39 Հարցեր և առաջադրանքներ «Մեր հայրենիքը» գլխի կրկնության համար
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
		Թեմա՝ Տեղանքի հետազոտում: Ճանապարհորդություններ և աշխարհագրական հայտնագործություններ
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Գաղափար տալ հորիզոնի հիմնական և միջանկյալ կողմերի մասին: • Ձևավորել քարտեզից օգտվելու նախնական կարողություններ: • Պատկերացում ձևավորել հնում եղած որոշ քաղաքակրթությունների մասին, որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության մեջ: • Ձևավորել գիտելիքներ վաղ անցյալում կատարված ճանապարհորդությունների մասին: • Ձևավորել գիտելիքներ տիեզերքում կատարվող ժամանակակից ճանապարհորդությունների մասին:
Վերջնարդյունքը		<ul style="list-style-type: none"> • Գլոբուսի և քարտեզի վրա ցույց տա մայրցամաքները և օվկիանոսները: • Մեկնաբանել՝ ինչ է հորիզոնը և հորիզոնի գիծը: • Ցույց տալ հորիզոնի հիմնական և միջանկյալ կողմերը և կողմնորոշվել դրանցով, կարողանալ օգտվել կողմնացույցից:

		<ul style="list-style-type: none"> • Հիշատակել հնում եղած որոշ նշանակալի քաղաքակրթութիւնների և ճանապարհորդությունների մասին տեղեկություններ: • Ճանաչել հայտնի ծովագնացներին, նկարագրել նրանց կատարած ճանապարհորդությունները: • Ներկայացնել ժամանակակից ճանապարհորդությունները տիեզերքում և հայտնի ժամանակակից տիեզերական սարքավորումները:
1	114	Դաս 40 Հորիզոն, հորիզոնի կողմերը
1	117	Դաս 41 Ճանապարհորդությունները վաղ անցյալում
1	121	Դաս 42 Ճանապարհորդությունները դեպի Հնդկաստան և Չինաստան:
1	125	Դաս 43 Ամերիկայի հայտնագործումը
1	130	Դաս 45 Ճանապարհորդությունները Աֆրիկայով
1	132	Դաս 46 Ավստրալիայի հայտնագործումը
1	136	Դաս 47 Անտարկտիդայի հայտնագործումն ու հետազոտումը
1	140	Դաս 48 Շուրջերկրյա ճանապարհորդություններ
1	145	Դաս 49 Ժամանակակից ճանապարհորդություններ օվկիանոսում:
1	149	Դաս 50 Ժամանակակից ճանապարհորդություններ տիեզերքում
1	152	Դաս 51 Կրկնություն
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
		Թեմա՝ Ես և հասարակությունը
Նպատակ		<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել իրավունքների և պարտականությունների փոխկապվածության, հասարակության մեջ օրենքների կարևորության մասին գիտելիքներ : • Ձևավորել մարդկային փոխհարաբերություններում հավասարության, արդարության, հանդուրժողականության և խաղաղության կարևորության գիտակցություն: • Ձևավորել ճիշտ և արդյունավետ շփմանն ու հաղորդակցմանն ուղղված համապատասխան վարքագիծ:
Վերջնարդյունքներ		<ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել իրավունքները, պարտականությունները և դրանց փոխկապվածությունը: • Հիմնավորել ընկալումների բազմազանությունը հարգելու անհրաժեշտությունը:

		<ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել իրավունքների շուրջ առաջացած բախումները խաղաղ ճանապարհով լուծելու ուղիներ: • Մեկնաբանել մարդկանց փոխհարաբերություններում հավասարության, արդարության, ազնվության, բարեկամության և խաղաղության կարևորությունը: • Հասկանալ և բացատրել հանդուրժողական վերաբերմունքի դրսևորման կարևորությունը տարբեր մարդկանց, կարծիքների և կարողությունների հանդեպ: • Նկարագրել, մեկնաբանել կարծրատիպերի և նախապաշարումների բացասական ազդեցությունը: • Ցուցաբերել ճիշտ հաղորդակցմանն ուղղված համապատասխան վարքագիծ: • Բացատրել, թե ինչ է խտրականությունը, երբ կարող է այն կիրառվել, նշել դրանց վնասները: • Ներկայացնել ապագայի մասին ունեցած պատկերացումները, ակնկալիքներ և կարծիքները:
1	153	Դաս 52 Իրավունք և պարտականություն
1	155	Դաս 53 Ժողովրդավարական հասարակություն
1	157	Դաս 54-55 Իրավունքների շուրջ ծագած հակամարտություններ
1	160	Դաս 56 Ինչպես ճիշտ հաղորդակցվել
1	162	Դաս 57 Կարծրացած ընկալումներ: Հանդուրժողականություն
1	164	Դաս 58 Փոփոխությունները մարդու կյանքում
1	167	Դաս 59 Մենք և ապագան
1	170	Դաս 60-61 Ես արդեն գիտեմ: Կրկնություն
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
1		Ամփոփում
1		Ամփոփում

